

การศึกษาสวรรณคดีที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องไข่มุกนูน ของประภัสสร เสวิกุล¹ A Study of Rasa (Aesthetics) in Prabhassorn Sevikul's Novel *China Moon*

นิชภากร กระกรกุล²

สุภาพร คงศิริรัตน์³

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสวรรณคดี (Rasa) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง ไข่มุกนูน ของประภัสสร เสวิกุล ซึ่งเป็นนวนิยายเรื่องหนึ่งในโครงการวรรณกรรมเพื่ออาเซียน ที่สมาคม อาเซียน-ประเทศไทยจัดทำขึ้นเพื่อให้คนไทยรู้จักเพื่อนสมาชิกประเทศอาเซียน การศึกษานี้ได้อาศัย ทฤษฎีสวรรณคดีสันสกฤตและสวรรณคดีไทยมาประมวลสังเคราะห์เป็นเกณฑ์ในการศึกษาซึ่งมี ทั้งหมด 10 รส ผลการศึกษาพบสวรรณคดีทั้งหมด 8 รส ปรากฏดังนี้ ศฤงคารรส ร้อยละ 28.13 กรุณารส ร้อยละ 22.32 วีรรส ร้อยละ 15.36 ศานตรส ร้อยละ 13.39 เสาวรจนี ร้อยละ 12.50 เราทรรส ร้อยละ 6.69 ภยานกรร ร้อยละ 0.89 และหาสรส ร้อยละ 0.45 ส่วนรสที่ไม่ปรากฏ ได้แก่ พิกัสสรและอัฏฐตรส โดยรสต่างๆ ที่ปรากฏได้สอดแทรกเข้ากับเนื้อหาต่างๆ ได้อย่างสอดคล้อง เหมาะสม ทำให้ผู้อ่านนอกจากจะได้รับอารมณ์ความสะเทือนใจและเพลิดเพลินไปกับตัวละครใน นวนิยายแล้ว สิ่งสำคัญคือรสต่างๆ เหล่านี้ได้ช่วยสะท้อนภาพความเป็นคนสิ่งใคร่ได้อย่างเด่นชัด ทำให้รู้จักสิ่งใคร่ได้อย่างดี อันสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการวรรณกรรมเพื่ออาเซียน

คำสำคัญ : วรรณกรรมอาเซียน, สิ่งใคร่, ประภัสสร เสวิกุล, สวรรณคดี, ไข่มุกนูน

Abstract

This research article aims to study Rasa (aesthetics) in Prabhassorn Sevikul's novel, *China Moon*, which is one of the novels in the Literature for ASEAN Project held by ASEAN Society-Thailand to acquaint Thai people with members of the neighboring countries. This study synthesizes the theoretical frameworks of the Rasa in Sanskrit literature and in Thai literature into 10 types of rasa, used as the criteria for the analysis. The findings reveal that 8 rasas can be perceived in the novel, namely Sringgara (28.13 %), Karuna (22.32 %), Vira (15.36 %), Santa (13.39

¹บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย เรื่อง การศึกษาสวรรณคดีที่ปรากฏในนวนิยายโครงการวรรณกรรมเพื่ออาเซียน : เรื่องไข่มุกนูน ของประภัสสร เสวิกุล

²นิสิตปริญญาตรีสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

³รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

%), Saovarotjane (12.50 %), Raudra (6.69 %), Bhayanaka (0.89 %), and Hasya (0.45 %). Bibhatsa and Adbhuta are the 2 rasas that are not found in the novel. The rasas in the novel are suitably employed in the various contents. They create emotions and pleasure for the readers and, most importantly, helps reflect the nature of Singaporean people enabling the readers to know about Singapore and serving the purpose of the Literature for ASEAN Project.

Keywords : ASEAN literature, Singapore, PrabhassornSevikul, Rasa, China Moon

บทนำ

นวนิยายเป็นเรื่องที่ผู้ประพันธ์แต่งขึ้นอย่างประณีตซับซ้อน มีมิติทางอารมณ์ ที่มีความเป็นเหตุเป็นผลเป็นเหมือนเรื่องเล่าจำลองภาพชีวิตของมนุษย์ โดยคำนึงถึงความสมจริง (วนิดา บำรุงไทย, 2544: 13-15) อาจกล่าวได้ว่า การอ่านนวนิยายเป็นการให้ประสบการณ์แก่ผู้อ่านทางอารมณ์ ผู้อ่านสามารถรับรู้ความรู้สึกและความสะท้อนใจไปตามตัวละครความสะท้อนใจที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้เกิดเพราะว่าเรื่องที่อ่านนั้นพ้องกับเรื่องของตน แต่สะท้อนใจเพราะได้รับรู้ชะตากรรมของเพื่อนร่วมโลก ซึ่งความรู้สึกต่างๆ เหล่านี้ กุสุมารักขมณี เรียกว่า “รส” ดังความว่า “...รสเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจของผู้อ่าน มิใช่สิ่งที่อยู่ในวรรณคดีซึ่งเป็นเพียงอารมณ์ที่กวีถ่ายทอดลงไว้” (กุสุมารักขมณี, 2534: 24) นวนิยายเรื่อง ไขนํ้ามน เป็นนวนิยายหนึ่งใน 6 เรื่องของโครงการ “วรรณกรรมเพื่ออาเซียน” ที่สมาคมอาเซียน - ประเทศไทย จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของชาวไทยที่มีต่อเพื่อนประเทศสมาชิกอาเซียน โดยได้รับความร่วมมือจากประภัสสร เสวิกุล ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พ.ศ. 2554 เป็นผู้เขียนหนังสือทั้ง 6 เรื่องในโครงการนี้ ประภัสสร เสวิกุล เขียนเรื่อง ไขนํ้ามน โดยอาศัยประสบการณ์ที่เคยเป็นนักการทูต อีกทั้งยังได้เดินทางไปศึกษารวบรวมข้อมูล พบปะพูดคุยกับบุคคลต่างๆ ในประเทศสิงคโปร์ ทำให้ได้สัมผัสชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในสิงคโปร์ จึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศสิงคโปร์เป็นอย่างดี (ลักษณะจันทร์ เลหาพันธุ์, 2557, อ้างใน ประภัสสร เสวิกุล: คานิยม)

ไขนํ้ามน เป็นเรื่องราวชีวิตของเด็กชายชาวจีน 5 คนที่อาศัยอยู่ในประเทศมาเลเซียช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อกองทัพญี่ปุ่นบุกเข้ายึดครองคาบสมุทรมลายู เด็กชายชาวจีนทั้ง 5 ได้สาบานเป็นพี่น้องกันและได้อพยพแยกย้ายหนีภัยสงครามไปอยู่ที่สิงคโปร์ เมื่อเด็กชายทั้ง 5 คนโตขึ้นพวกเขาได้มีโอกาสกลับมาพบกันอีกครั้งในฐานะพันธมิตรและคู่แข่งทางธุรกิจที่อาศัยขึ้นเชิงทางธุรกิจเข้าหากันเพื่อให้ธุรกิจของตนอยู่รอดและประสบความสำเร็จ สุดท้ายเหลือผู้ชนะเพียงคนเดียว คือชีวิตซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่อง

ประสบการณ์ต่างๆ ของตัวละครใน ไขนํ้ามน ผู้อ่านจะได้รับรู้และเกิดอารมณ์ความรู้สึกสะท้อนใจหรือ “รส” ของวรรณคดีต่างๆ รวมไปถึงตัวละครในเรื่องที่บากบั่นฝ่าฟันปัญหาอุปสรรคอย่างมากมายกว่าจะประสบความสำเร็จทางธุรกิจ อีกทั้งยังรับรู้ถึงความรักและมิตรภาพระหว่างมิตรกับศัตรู ซึ่งเป็นประสบการณ์ทางอารมณ์ที่ผู้อ่านจะได้รับร่วมกับตัวละครด้วย การอาศัยทฤษฎีรส

มาประยุกต์ใช้ในการศึกษานวนิยายเรื่องนี้จึงจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการศึกษาวรรณกรรม เพราะทั้งนวนิยายและวรรณคดีต่างก็เป็นงานประพันธ์ที่สร้างสรรค์ขึ้นมาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำเร็จอารมณ์ผู้อ่านอย่างเดียวกัน ผู้อ่านนวนิยายและวรรณคดีจึงมักเกิดอารมณ์สะท้อนใจและประสบการณ์ร่วมกับตัวละครได้ไม่ต่างกัน ดังที่กุหลาบ มลลิกะมาส (อ้างใน ภัสร์ธีรา ฉลองเดช, 2548: 14) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวรรณคดีว่า “เป็นสื่อนำความนึกคิด ความสะท้อนใจ และจินตนาการของผู้แต่งออกสู่ผู้อ่าน ... ทำให้ผู้อ่านมีความรู้สึกและเห็นภาพตามคำบรรยาย เผยให้เห็นบุคลิกภาพและนิสัยใจคอของตัวละครในเรื่อง ช่วยให้เกิดความหยั่งเห็น คือ ความรู้สึกเข้าใจ ว่าทำไมบุคคลจึงได้แสดงออกเช่นนี้” วรรณคดีจึงเป็นสิ่งที่ช่วยปรุงแต่งวรรณคดีและวรรณกรรมให้สนุกน่าอ่าน (ประสิทธิ์ กาพย์กลอน อ้างใน ภัสร์ธีรา ฉลองเดช, 2548: 14) ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวรรณคดีที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง **ไขน่านมุน** ของประภัสสร เสวิกุล

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษา ‘วรรณคดี’ ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง **ไขน่านมุน** ของประภัสสร เสวิกุล

เกณฑ์ที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวรรณคดีที่ปรากฏในนวนิยายโครงการวรรณกรรมเพื่ออาชญากรรม: เรื่อง **ไขน่านมุน** ของประภัสสร เสวิกุล ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์วรรณคดีของกุสุมา รักษมนี (2534: 22-23) กับ เปลื้อง ณ นคร (2545: 20-21) ที่อ้อมขวัญ ขาวละออง ได้ปรับเพื่อให้ครอบคลุมกับบริบทของวรรณกรรมไทยได้ทั้งหมด 10 รส และผู้วิจัยได้ปรับในส่วนรายละเอียดของเกณฑ์เพื่อให้สอดคล้องกับการนำวรรณคดีมาศึกษากับนวนิยายเรื่อง **ไขน่านมุน** รายละเอียดมีดังนี้

1. **ศฤงคารรส หรือ นารีปราโมทย์** คือ รสที่เกิดจากการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของตัวละครที่เกิดจากความซาบซึ้งในความรักระหว่างบุคคล ได้แก่ ความรักของเพื่อน ความรักของพ่อแม่กับลูก ความรักของครูกับลูกศิษย์ รักของเจ้านายและลูกน้อง ความรักระหว่างหนุ่มสาว
2. **หาสยรส** คือ รสที่เกิดจากการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกขบขันที่ตัวละครประพุดหรือพูด
3. **กฤณารส หรือ สลลุปังคพิสัย** คือ รสที่เกิดจากการรับรู้ความทุกข์โศก โดยมีทั้งความทุกข์ในชีวิตที่มีความเป็นอยู่ที่แร้นแค้น ยากลำบาก ทุกข์จากภัยสงคราม ทุกข์ที่เกิดจากความไม่เท่าเทียมกันของสังคม ทุกข์จากการที่ต้องจากลาบุคคลที่รักทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่และเสียชีวิต ทุกข์ที่เกิดจากการคิดถึงบ้านเกิดเมืองนอน รวมทั้งความทุกข์โศกที่ไม่ได้สมหวังในความรัก
4. **เรทรรส หรือ พิโรธวาทัง** คือ รสที่เกิดจากการรับรู้ความโกรธของตัวละคร ความโกรธนั้นมีหลายอย่าง เช่น ความโกรธที่เกิดจากการไม่เชื่อฟัง ความโกรธที่เกิดจากการถูกหักหลังทรยศ ความโกรธที่เกิดจากการไม่รักษาสัญญา ความโกรธที่เกิดจากการถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรี
5. **วีรรส** คือ รสที่เกิดจากการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของตัวละครที่มีความมุ่งมั่น กล้าหาญ บากบั่น พากเพียร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย เช่น ความกล้าที่จะแบกรับความทุกข์และปัญหาทั้งปวงโดยไม่แพ่งพวยหรือร้องขอให้ผู้อื่นมาช่วยเหลือ กล้าคิดริเริ่มในการประกอบกิจการต่างๆ กล้าที่จะไม่ยอมแพ้ต่อโชคชะตาลิขิต กล้าที่จะปกป้องในศักดิ์ศรีของตน กล้าที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้องแม้จะ

นำมาซึ่งอันตรายที่อยู่ข้างหน้า

6. ภัยอันตราย คือ รสที่เกิดจากการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของตัวละครซึ่งเกิดจากความกลัว ได้แก่ ความกลัวที่เกิดจากภัยสงคราม ความกลัวที่จะถูกทำร้าย

7. พิภพตรัส คือ รสที่เกิดจากการรับรู้อารมณ์ความรู้สึก ความเบื่อ รำคาญ ขยะแขยงเช่น ความเบื่อหน่ายในชีวิตที่ต้องทำงานหนักแต่ไม่มีความก้าวหน้ารำคาญที่ถูกเบียดเบียนโดยที่ตนเองไม่สามารถปฏิเสธได้

8. อัทธฤต คือ รสที่เกิดจากการรับรู้ความน่าพิศวงอารมณ์แปลกใจ ประหลาดใจ

9. ศานตรส คือ รสที่เกิดจากการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกความสงบของตัวละครเช่น การปล่อยวาง เมตตา การให้อภัย ไม่พยาบาท

10. เสาวรสจณี คือ รสแห่งการชื่นชมความงาม ซึ่งจำแนกเป็น

10.1 ความงามของบ้านเมือง หมายถึง บทบรรยายหรือพรรณนาความงามของอาคาร บ้านเรือน และสถานที่ต่างๆ

10.2 ความงามของตัวละคร หมายถึง บทบรรยายหรือพรรณนาความงามของตัวละคร รวมทั้งการแต่งกาย กิริยาอาการของตัวละคร

ข้อตกลงเบื้องต้น

หากข้อความที่วิเคราะห์นั้นมีการปรากฏสวรรณคดีที่มากกว่าหนึ่งรสและมีความคาบเกี่ยวกันจะยึดรสที่เด่นชัดที่สุดเป็นหลัก

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาทฤษฎีสวรรณคดีที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่อง **ไขน่านมุน** เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษารวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรสของวรรณคดีและโครงการวรรณกรรม เพื่ออาเขียน
2. อ่านนวนิยายเรื่อง **ไขน่านมุน** อย่างละเอียด
3. ดึงข้อมูลที่เป็นสวรรณคดีต่างๆที่ปรากฏในนวนิยายออกมา
4. วิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ จากนั้นแจกแจงตามความถี่ของรสต่างๆตามที่ปรากฏ
5. สรุปผลศึกษาในลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลในแต่ละสวรรณคดีที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง **ไขน่านมุน** โดยนับเหตุการณ์ที่กระทบใจผู้อ่านทำให้รู้สึกคล้อยไปตามเหตุการณ์และตัวละครเป็นจำนวนครั้งความถี่มากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้

ศฤงคารรส หรือ นารีปราโมทย์ คือ รสที่เกิดจากการรับรู้ความรู้สึกของตัวละครที่เกิด

จากความซาบซึ้งในความรักระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นความรักของพ่อแม่ ความรักของครูอาจารย์ต่อลูกศิษย์ ความรักระหว่างเจ้านายลูกน้อง ความรักที่มีต่อเพื่อน และความรักแบบหนุ่มสาว โดยความรักเหล่านี้ล้วนมีทั้งสมหวังและไม่สมหวัง ทำให้ผู้อ่านได้รู้สึกถึงความรัก ความห่วงใยซึ่งมีการปรากฏจำนวน 63 ครั้ง จากจำนวนที่มีการปรากฏรสทั้งหมด 224 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.13 ของจำนวนรสที่ปรากฏทั้งหมด โดยรสรักที่ปรากฏมากที่สุดคือ ความรักระหว่างเพื่อน

ตัวอย่างที่ 1 : ความรักของเพื่อน

ผู้อ่านจะได้รับรู้และรู้สึกซาบซึ้งในความรักของตัวละครในเรื่องคือชีวิตที่มีความรักเพื่อนอย่างแท้จริง แม้ว่าเพื่อนจะไม่ได้รับรู้ถึงความรักของของเขาก็ตาม กล่าวคือ ในตอนที่หยงเพื่อนสนิทซึ่งเสียชีวิตจากการถูกลิขิตเพื่อนซึ่งเป็นเพื่อนร่วมสถาบันอีกคนทำร้ายร่างกาย แต่ชีวิตกลับไม่ได้นึกถึงภัยหรือทอดทิ้งหยง ยังคงอยู่เคียงข้าง คอยดูแลเอาใจใส่แม้ว่าหยงจะไม่ได้รับรู้ถึงความรักความห่วงใยที่เขามีต่อเขา ดังตัวอย่างบทสนทนาระหว่างชีวิตกับหยวนซึ่งเป็นลูกน้องของชีวิตโดยหยวนได้เตือนชีวิต ความว่า

“วันนี้นายรองบอกว่าจะไปรับอาหยงมานั่งรถเล่น” หยวนเตือนความจำ

“จริงจิง” เขาวางมือจากงาน “ขอบใจที่เตือน ฉันไม่อยากให้หยงผิดหวัง”

“แต่หมอบอกว่าอาหยงไม่รับรู้เรื่องอะไรเท่าไร”

“ฉันรู้” ชีวิตยกหน้าพร้อมกับลุกขึ้นจากเก้าอี้ “แต่ฉันยังรับรู้เรื่องต่างๆ ได้ดี ไม่ว่าหยงจะรู้หรือไม่ ฉันก็ต้องรักษาคำพูดของตัวเองและจิตใจของเขา”

(ประภัสสร เสวิกุล, 2557:283-284)

ตัวอย่างที่ 2 : ความรักของแม่ที่มีต่อลูก

ตอนที่ชีวิตเป็นเด็ก ชีวิตได้ไปมีเรื่องชกต่อยกับเพื่อน จนถูกพ่อเขียน แม่ได้เข้ามาปกป้องชีวิตจากการถูกพ่อตี ซึ่งปกติแล้วแม่ไม่เคยกล้าที่จะมีปากเสียงกับพ่อเลย แต่ด้วยความรักลูกจึงกล้าที่จะทำ ทำให้ผู้อ่านนอกจากจะรับรู้ความรักของแม่ที่มีต่อลูกแล้ว ยังทำให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ เมื่อได้เห็นความรักของแม่ที่กล้าปกป้องลูก ความว่า

...

“แกก็หัดฟังลูกบ้าง” แม่ซึ่งทนดูลูกชายถูกตีมาพักใหญ่โพล่งออกมาอย่างเหลืออด “จะให้ลูกมันถูกรังแกอยู่ข้างเดียวได้อย่างไร ถ้าลูกมันไม่สู้แกก็ต้องหาว่ามันซี้ตลาดตาขาวอีกนั่นแหละ”

“แกเป็นผู้หญิง รู้เรื่องของผู้ชายหรือ” พ่อเสียงเซียว “ข้าจะสั่งสอนลูกข้า ไม่เกี่ยวอะไรกับแก”

“แล้วลูกแกมันมาจากไหน ไม่ใช่ข้าที่เป็นคนอุ้มท้องหรือ” แม่ซึ่งปกติจะไม่ค่อยพูดหรือกล้ามีปากเสียงกับพ่อขึ้นเสียงอย่างลึมตัว “ถ้าแกอยากตีลูกให้ตายก็ตีไป แต่ข้าจะผูกคอตายตามลูก และวิญญาณข้าจะไม่มีวันให้อภัยแกโดยเด็ดขาด”

(ประภัสสร เสวิกุล, 2557: 47 -48)

กรณารส หรือสัลลาปังคพิสัย คือ รสที่เกิดจากการได้รับความทุกข์โศกซึ่งได้แก่ ความทุกข์ในชีวิตที่มีความเป็นอยู่ที่แร้นแค้น ยากลำบาก ทุกข์จากภัยสงคราม ทุกข์ที่เกิดจากความไม่เท่าเทียมกันของสังคม ทุกข์จากการที่ต้องจากลาบุคคลที่รักทั้งยังมีชีวิตอยู่และเสียชีวิต ทุกข์ที่คิดถึงบ้านเกิดเมืองนอน รวมทั้งความทุกข์โศกที่ไม่ได้สมหวังในความรัก โดยมีการปรากฏจำนวน 50 ครั้ง จากจำนวนที่มีการปรากฏรสทั้งหมด 224 ครั้งหรือคิดเป็นร้อยละ 22.32 ของจำนวนรสที่ปรากฏทั้งหมด เช่น

ตัวอย่างที่ 1 : ทุกข์ที่ต้องจากบุคคลที่รักทั้งๆที่ยังมีชีวิต

รสวรรณคดีซึ่งเกี่ยวกับกรณารสนี้ปรากฏตอนที่ชีวเป็นเด็ก เมื่อโกสุมพ็ร่วมสาบานต้องเดินทางไปอยู่ที่สิงคโปร์พร้อมครอบครัว เพื่อหนีความลำบากยากจน การจากไปของโกสุม ไม่มีใครรู้ว่าจะได้พบกันอีกหรือไม่ ผู้อ่านจะรับรู้ถึงอารมณ์ความเศร้าของตัวละคร ความว่า

“คืนนี้เราจะพบกันเป็นคืนสุดท้าย เพราะมะรินนี่ข้าจะไปสิงคโปร์แล้ว”

เด็กทุกคนรีบไป บรรยายากศที่สนุกสนานร่าเริงเมื่อครูเปลี่ยนเป็นหม่นครึมซึมเซาในทันที

“ข้าจะให้พ่อพาไปหาโกที่สิงคโปร์” เด็กตัวเล็กเอ่ยเสียงเครือ

(ประภัสสร เสวิกุล, 2557: 38)

ตัวอย่างที่ 2 : ทุกข์จากภัยสงคราม

ผู้อ่านได้รับรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกทุกขใจ เศร้าใจของตัวละคร คือ โรสและแม่ของโรส ตอนที่โรสเพื่อนของชีวได้เล่าสาเหตุที่แม่ป่วยอยู่ที่โรงพยาบาลให้ชีวฟังว่า ในช่วงสงครามแม่ของโรส ถูกบังคับให้เป็นผู้หญิงที่คอยปลดเปลื้องอารมณ์แก่ทหารญี่ปุ่น ความโหดร้ายเหล่านั้นสร้างความทุกข์ให้แม่และครอบครัวมาก อีกทั้งยังทำให้เกิดโรคติดต่อจนถึงปัจจุบัน ความว่า

“ตอนที่ญี่ปุ่นยึดครองสิงคโปร์ใหม่ๆ แม่ของฉันถูกจับไปเป็น ‘ผู้หญิงพลอบใจ’

ทหารญี่ปุ่น”

“อะไรคือ ‘ผู้หญิงพลอบใจ’ ” เด็กมีสีหน้างุนงง

“เป็นคำเรียกผู้หญิงที่ตกเป็นทาสทางเพศของทหารญี่ปุ่น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงจีนและเกาหลีซึ่งฉันได้ยินว่ามีถึง 2 แสนคน ‘ผู้หญิงพลอบใจ’ จะถูกส่งไปตามค่ายทหารต่างๆ ในดินแดนที่กองทัพญี่ปุ่นยึดครอง แต่ต่อมามีญี่ปุ่นก็หันมากวาดต้อนผู้หญิงพื้นเมืองและผู้หญิงจีนในท้องถิ่นไปเป็น ‘ผู้หญิงพลอบใจ’ ด้วย บางครั้งก็จะสังหารสามีหรือลูกของผู้หญิง ส่วนตัวผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อก็จะถูกบังคับขืนใจให้หลับนอนกับทหารญี่ปุ่นจำนวนมาก บางครั้งก็เป็น 50-60 คน หรือทั้งวันทั้งคืน มีสภาพไม่ต่างจากสัตว์หรือซากศพ...”

หล่อนเจ็บจนอย่างจะกล้ำกลืนความรู้สึกสะท้อนใจที่พुरुประดังขึ้นมา

(ประภัสสร เสวิกุล, 2557:140-141)

วีรรส คือ รสที่เกิดจากการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของตัวละครที่มีอารมณ์ความมุ่งมั่น กล้าหาญ บากบั่น พากเพียร เพื่อให้บรรลุจุดหมายมีการปรากฏจำนวน 35 ครั้ง จากจำนวนที่มีการปรากฏรสทั้งหมด 224 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 15.63 จากจำนวนรสที่ปรากฏทั้งหมด

ตัวอย่างที่ 1 : วีรรสที่แสดงถึงความกล้าหาญในการคิดริเริ่มที่จะทำสิ่งใหม่ๆ ในเชิงธุรกิจ

วีรสนี้ผู้อ่านได้รับรู้ถึงความกล้าหาญของชีวว่า ชิวเป็นคนกล้าในการคิดริเริ่มในการทำกิจการต่างๆ เป็นคนแรก ในขณะที่พ่อค้าบางคนไม่กล้าที่จะริเริ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงที่สิงคโปร์เพิ่งแยกออกจากประเทศมาเลเซียเศรษฐกิจยังไม่มั่นคง ชิวเป็นนักธุรกิจคนแรกๆ ที่กล้าเสี่ยงที่จะเข้ามาทำธุรกิจด้านการเงินตามแนวทางการค้าแบบใหม่ของเกียะเค็งซวี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในสมัยนั้นที่ต้องการสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจของสิงคโปร์ ดังความปรากฏในคำพูดของชีวที่เล่าถึงที่มาความสำเร็จของตนให้แก่ดาเนียลฟังว่า

“ฉันนับถือสิทกานยูในฐานะผู้นำประเทศที่มีความเข้มแข็ง และมีความสามารถสูงในการบริหารบ้านเมือง แต่ฉันนับถือ ดร.โกะในฐานะนักการค้าและการเงินที่มองการณ์ไกล - พูดไปแล้วสิทกานยูเป็นเหมือนพ่อบ้าน และ ดร.โกะเป็นเหมือนแม่บ้าน ฉันยอมรับว่าฉันก้าวมาถึงขั้นนี้ได้เพราะฉันเชื่อในความคิดของดร.โกะในการบรรยายวันนั้น...วันที่สิงคโปร์เพิ่งแยกตัวออกมาจากมาเลเซีย วันที่เหมือนกับเราถูกตัดมือตัดเท้า แต่ ดร.โกะชี้แนะช่องทางใหม่ในการอยู่รอด ทำให้ฉันหันมาสนใจเรื่องการทำธุรกรรมด้านการเงินก่อนคนอื่น ในขณะที่พ่อค้า ส่วนใหญ่ยังติดยึดกับการค้าแบบคนกลาง และเห็นว่าธุรกรรมด้านการเงินมีความเสี่ยงสูง”

(ประภัสสร เสวิกุล, 2557: 283)

ตัวอย่างที่ 2: ชิวเห็นว่าการศึกษาคือสิ่งสำคัญสามารถทำให้หลุดพ้นจากความยากลำบากได้ เขาจึงต้องการที่จะเข้าเรียนในโรงเรียน แต่ขณะนั้นทุกโรงเรียนในมลายาถูกควบคุมโดยทหารญี่ปุ่นและสอนโดยครูญี่ปุ่น แม้ว่าพ่อแม่ของเขาจะไม่เห็นด้วยเพราะมีความเชื่อฝังใจว่า ทหารญี่ปุ่นมีความโหดร้ายสามารถที่จะฆ่าล้างเผ่าพันธุ์คนจีนในประเทศจีนได้ แต่ชีวก็กล้าที่จะเดินเข้าไปขอเรียนกับทหารญี่ปุ่น

ชีวที่เดินนำหน้าเพื่อน 2-3 คนเข้ามาในหมู่บ้านหยุดยืนดูเด็กสาวมาเลย์ที่ยืนเข้าแถวร้องเพลงชาติญี่ปุ่นอยู่หน้าเสาธงของโรงเรียนที่กำลังชักธงอุทัยขึ้นสู่ยอดเสา

“พี่รื่อง” เพื่อนคนหนึ่งอุ้มมือลูกพี่ไว้ “เราจะเรียนที่โรงเรียนญี่ปุ่นหรือ”

“นั่นซิ” อีกคนชะงักตาม “แล้วมันจะไม่จับเราหรือ”

“ไม่หรอก” ชิวกล่าวอย่างมั่นใจ “นายทหารที่นำร้องเพลงชาติญี่ปุ่นเป็นคนบอกให้เข้ามาเรียนเอง”

...

“ถ้าพวกเอ็งไม่เรียน ข้าเรียนคนเดียวก็ได้ แต่ถ้าทหารญี่ปุ่นไปตามตัวพวกเอ็งที่บ้าน ข้าไม่รู้ด้วย”

เด็กๆ มองหน้ากันขณะที่ชีวเดินตรงไปยังโรงเรียน

(ประภัสสร เสวิกุล, 2557: 63)

ตานตรส คือ รสที่เกิดจากการรับรู้อารมณ์ความสงบของตัวละครเช่น การปล่อยวาง ความเมตตา การให้อภัย ไม่ผูกพยาบาท มีการปรากฏจำนวน 30 ครั้ง จากจำนวนที่มีการปรากฏรส

ทั้งหมด 224 ครั้ง

คิดเป็นร้อยละ 13.39 เปอร์เซนต์จากจำนวนรสทั้งหมดที่ปรากฏ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 : การปล่อยวาง ให้อภัย ไม่ผูกพยาบาทกับผู้ที่ทำร้ายตน

แม้สงครามจะทำให้ชีวิตเจ็บปวดต่อการสูญเสีย แต่ชีวิตก็สามารถให้อภัยทหารญี่ปุ่นฝ่ายตรงข้ามได้ เมื่อคิดว่า คนทุกคนล้วนมีข้อดีและข้อผิดพลาด การรื้อฟื้นอดีตไม่ได้ช่วยอะไร นอกจากทำให้ตัวเองทุกข์ ดังคำที่ดาเนียลได้ถ่ายทอดคำพูดของชีวิตให้เพื่อนของเขาชื่อเอ็ดดี้ฟัง ทำให้รับรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกของชีวิตที่ไม่ผูกใจเจ็บและให้อภัยศัตรู ความว่า

“เหมือนอย่างที่ท่านประธานหู่ (ชีว- ผู้วิจัย) พูดไว้...สงครามจบไปนานแล้ว” ดาเนียลบอกเขา ๆ “ท่านบอกว่าเราทุกคนล้วนมีบาดแผล ต่างกันที่將會แผลเป็นให้มันเป็นแผลสดขึ้นมาใหม่ หรือรักษาให้มันค่อยๆ เลือนหายไป เราอาจจะไม่สามารถหลงลืมเรื่องราวเลวร้ายในอดีตได้ แต่เราสามารถที่จะให้อภัยกับผู้ที่ทำร้ายเราได้ และนั่นแสดงว่าเรามีจิตใจที่สูงกว่าเขา”

(ประกัสสร เสวิกุล, 2557: 75)

ตัวอย่างที่ 2 : การปล่อยวาง ให้อภัย ไม่ผูกพยาบาทกับผู้ที่ทำร้ายตน

แม้ว่าญี่ปุ่นจะเป็นชาติศัตรูที่ฆ่าพ่อแม่ของตน แต่ชีวิตก็ปล่อยวางด้วยการให้อภัย ไม่ผูกพยาบาทเขาจึงสามารถค้าขายกับชาวญี่ปุ่นที่ฆ่าพ่อแม่ของตนได้หลังสงครามเสร็จสิ้นแล้ว ดังบทสนทนาระหว่างชีวิตกับโรสผู้เป็นทั้งเพื่อนและอดีตคนรักที่ฝังใจเกลียดคนญี่ปุ่นอย่างมาก และไม่ต้องการให้ชีวิตคบค้ากับญี่ปุ่นที่อดีตเคยทำร้ายครอบครัวของเธอและพ่อแม่ของชีวิต ความว่า

“ทำไมเธอถึงคบค้ากับชนชาติศัตรู” เด็กสาวมองดูเขาด้วยสายตาตำหนิ

“สงครามจบสิ้นลงแล้ว และความเป็นศัตรูก็จบสิ้นลงไปด้วย เพราะเชื่อว่าคนญี่ปุ่นทุกคนจะเห็นด้วยกับนโยบายของรัฐบาลของตนในเวลานั้น”

(ประกัสสร เสวิกุล, 2557: 194)

เสาวรสจนิ คือ รสแห่งการชื่นชมความงาม โดยเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพบ้านเมือง สถานที่ต่างๆ หรือบุคคล โดยพบทั้งหมด 28 ครั้งหรือคิดเป็นร้อยละ 12.50 ของจำนวนรสที่ปรากฏทั้งหมด รายละเอียดดังนี้

บทชมความงามของบ้านเมือง เป็นการบรรยายหรือพรรณนาความงามของอาคารบ้านเรือน และสถานที่ต่าง ๆ

ตัวอย่างที่ 1 : ชมประเทศสิงคโปร์ที่ประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจ

ผู้อ่านจะได้รับรู้ และเกิดความรู้สึกชื่นชมความงามของประเทศสิงคโปร์ร่วมไปกับตัวละคร คือ ดาเนียลที่รู้สึกชื่นชมประเทศสิงคโปร์ ที่ได้พัฒนากลายเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทั้งๆ ที่ไม่มีสิ่งใดที่โดดเด่นเหมือนประเทศอื่นๆ ความว่า

ดาเนียลทอดสายตามองคนหนุ่มสาวที่เข้ามาดื่มกาแฟและฟังเพลงแปลกๆ จากดินแดนที่ห่างไกล และนึกถึงในอดีตที่สิงคโปร์เองก็เป็นดินแดนตะวันออกที่ห่างไกลของชาวอังกฤษและ

ยุโรป สิงคโปร์ในสมัยนั้นเป็นเพียงเมืองท่าเล็กๆ ที่อยู่ใกล้กับป่าดงดิบในมลายูและบอร์เนียว เป็นจุดหมายเล็กๆ ของนักผจญภัย และจุดขนส่งสินค้าของบริษัทอินเดียตะวันออก ระหว่างอินเดียกับเมืองจีน แต่ในวันนี้เกาะเล็กๆ แห่งนี้ได้กลายเป็นศูนย์กลางธุรกิจ การเงิน การธนาคาร การเดินเรือ และการคมนาคมทางอากาศที่สำคัญในเอเชีย ชื่อของสิงคโปร์เป็นที่คุ้นหูของชาวโลก พอๆ กับโตเกียว นิวยอร์ก ปารีส หรือซูริค ทั้งๆ ที่สิงคโปร์ไม่ได้เป็นผู้ผลิตสินค้าแบรนด์เนมซึ่งเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายอย่างญี่ปุ่น สหรัฐฯ ฝรั่งเศส และสวิตเซอร์แลนด์ หรือมีแหล่งท่องเที่ยวเช่นประเทศเพื่อนบ้านก็ตาม...

(ประภัสสร เสวิกุล, 2557: 223)

บทชมความงามของบุคคล เป็นบทบรรยายหรือพรรณนาความงามของตัวละคร รวมทั้งการแต่งกายและกิริยาอาการของตัวละคร โดยการชมความงามของบุคคลพบทั้งหมด 6 ครั้งจากเสาวจินทั้งหมด 28 ครั้ง

ผู้อ่านจะได้รับรู้บุคลิกลักษณะของผู้ชายสิงคโปร์โดยผ่านการบรรยายภาพของชีวิตซึ่งเป็นตัวละครเอก และเกิดความรู้สึกชื่นชมบุคลิกภาพของชีว่า เป็นผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตน แม้ว่าจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จทางธุรกิจอย่างสูงแต่ก็มีความสุภาพอ่อนน้อม ดังบทสนทนาระหว่างดาเนียลกับเอ็ดดี้เพื่อนของเขา ความว่า

...

“แสดงว่าคุณเป็นคนที่ดีไซดี เพราะเขามักจะไม่ค่อยมีเวลาให้เราทำไหว” เพื่อนเอ่ยด้วยน้ำเสียงแสดงความยินดี

“ผมคิดว่าท่านประธานเป็นคนที่น่าสนใจมาก แม้ว่าท่านจะค่อนข้างถ่อมตัวก็ตาม” ดาเนียลออกตัว

“มีภาชิตอยู่บทหนึ่งว่า รวงที่มีเมล็ดข้าวอยู่เต็มมักจะค่อมต่ำลงเสมอ และต้นข้าวที่ชูรวงมักจะมีแต่เมล็ดที่ ฝ่อลีบ ท่านประธานก็เป็นคนเช่นนั้น”

(ประภัสสร เสวิกุล, 2557: 62)

เรafort หรือ พิโรธวาทัง คือ รสที่เกิดจากการรับรู้ความโกรธของตัวละครได้แก่ ความโกรธที่เกิดการไม่เชื่อฟัง ความโกรธที่เกิดจากดูหมิ่นศักดิ์ศรี ความโกรธที่เกิดจากการถูกหักหลังทรยศ ความโกรธที่เกิดจากการไม่รักษาสัญญา โดยเรafortมีการปรากฏจำนวน 15 ครั้งจากจำนวนที่มีการปรากฏรสทั้งหมด 224 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 6.69 ของจำนวนรสที่ปรากฏทั้งหมด

ตัวอย่างที่ 1 : ความโกรธที่เกิดจากการถูกทรยศหักหลัง

แม้หยงจะเสียสดีจากการถูกทำร้าย แต่หยงก็จำห้วงอู่เพื่อนร่วมสาบานที่ทำร้ายตนเองได้ จึงโกรธห้วงอู่ที่หักหลังทำร้ายตนเอง ส่วนห้วงอู่ก็โกรธหยงที่แสดงอาการกระด้างกระเดื่องไม่พอใจ และหักหน้าเขาที่ต้องการร่วมรับประทานอาหารกับชีซึ่งมีมากับหยง ผู้อ่านจะได้ร่วมรับรู้อารมณ์ความรู้สึกโกรธและเจ็บแค้นใจอย่างมากของตัวละคร ความว่า

“มึงกินไปคนเดียวก็แล้วกัน” หอยที่เพิ่งลุกขึ้นยืนสับสนหลุดจากการเกาะกุมของ
อาหวน และใช้มือที่เหลือเพียงข้างเดียวยกขามกระดุกอ่อนหมัดที่กำลักร้อนๆ สาดใส่หัวอ๊
(ประภัสสร เสวิกุล, 2557: 287)

ตัวอย่างที่ 2 : ความโกรธที่เกิดการไม่เชื่อฟัง

เราทรสนี้ปรากฏในตอนทีพ่อโมโหชีวิตไม่ยอมเชื่อฟังพ่อที่ห้ามไม่ให้ไปทำงานบ้านให้ครู
ชาวญี่ปุ่นซึ่งเป็นฝ่ายศัตรู ความว่า

“งานของเอ็งคือเป็นข้าญี่ปุ่นใช่ไหม” บิดากรรโชกถาม “ไอ้หยัง ไอ้ลิบ ไอ้หยังอ๊
มันเล่าให้ข้าฟังว่าเลิกเรียนแล้วเอ็งไม่ยอมกลับมาบ้านกับพวกมัน แต่ไปกวาดตู่บ้านทหาร
ญี่ปุ่น กระทั่งขัดเกือกให้มัน”

“ผมอยากจะช่วยครูบ้าง ครูเป็นคนดี” ชิวอธิบาย

“พวกญี่ปุ่นไม่มีใครดีหรอก” ผู้เป็นพ่ออดควีนยาเส้นแรงๆ “พวกมันคิดแต่จะปล้น
เอาสมบัติจากเรา แล้วก็ฆ่าเราทิ้งเท่านั้น”

“แต่ครูไม่เคยปล้นฆ่าใคร” เด็กชายเถียง

“ไอ้ลูกชั่ว” บิดาทะลึงพรวดจากมุมห้องที่นั่งอยู่ถลันมาถึงตัวลูกชายและเงื้อม
มือตบลงบนใบหน้าโดยแรง “เดี๋ยวนี้มึงเห็นศัตรูดีกว่าพ่อแม่ และเชื่อฟังคำพูดมันมากกว่า
คำพูดกูแล้วใช่ไหม”

(ประภัสสร เสวิกุล, 2557: 77)

ภยานกรส คือ รสที่เกิดจากการรับรู้และเกิดอารมณ์ความรู้สึกกลัวร่วมกับตัวละคร ได้แก่
ความกลัวที่เกิดจากภัยสงคราม กลัวที่จะถูกทำร้าย มีการปรากฏจำนวน 2 ครั้ง จากจำนวนที่มีการ
ปรากฏรสทั้งหมด 224 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 0.89 ของจำนวนรสที่ปรากฏทั้งหมด

ตัวอย่างที่ 1 : ความกลัวที่เกิดจากภัยสงคราม

ในตอนทีชิวเป็นเด็กได้เกิดสงคราม ทหารญี่ปุ่นบุกยึดมลายา ผู้อ่านจะได้รับรู้อารมณ์
ความรู้สึกหวาดกลัวของตัวละครซึ่งเป็นคนจีนในมลายาที่มีความฝังใจถึงความโหดร้ายของทหารญี่ปุ่น
ที่ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์คนจีนที่ประเทศจีน ทำให้คนจีนในมลายาซึ่งรวมถึงพ่อแม่ของชิวไม่กล้าที่จะออกไป
ไหน ความว่า

เป็นครั้งแรกทีเด็กชายเห็นผู้ให้กำเนิดมีความวิตกกังวลและหวาดกลัวอย่างมาก บิดานั่งกอดเขา
และมีอาการหวาดระแวงอย่างเห็นได้ชัด สายตาพุ่งตรงไปทางรอยโหว่ของประตูกระท่อมที่ทำด้วย
ไม้ไผ่ ราวกับจะมองผ่านออกไปยังความมืดภายนอก ขณะที่มารดาดูจะควบคุมความรู้สึกได้ดีกว่า
และพยายามที่จะทำงานประจำตามปกติแต่ถึงกระนั้นมือที่สานตะกร้าก็สั่นจนต้องหยุดมือเป็นพักๆ

(ประภัสสร เสวิกุล, 2557:59)

หасыรส คือ รสที่เกิดจากความรู้สึกขบขันที่ตัวละครประพุดหรือพูดโดยหасыรสมิการปรากฏจำนวน 1 ครั้ง จากจำนวนที่มีการปรากฏรสทั้งหมด 224 ครั้งหรือคิดเป็นร้อยละ 0.45 จากจำนวนรสที่ปรากฏทั้งหมด

ตัวอย่างที่ 1 : กลวิธีการสร้างอารมณ์ขันผ่านตัวละคร

ดาเนียลได้เล่าให้ซาร์ตอนเพื่อนของเขาฟังถึงที่มาของชื่อตนเองว่า มาจากชื่อเล่นที่พ่อของเขาชอบดื่ม ได้แก่จอห์น เดวา (JOHN DEWAR & SONS), จอห์นนิวอล์กเกอร์ (JOHNNIE WALKER) และแจ็กดาเนียล (JACK DANIEL'S) ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกขบขัน ความว่า

“พ่อผมมีเพื่อนสนิทอยู่สามคน” เสียงของเขาในวันแรกที่พบกันดังมาจากขอกมของความจริงว่า เมื่อหญิงสาวทรุดตัวลงนั่งบนโซฟาและมองผ่านม่านบางออกไปในความมืดนอกหน้าต่าง

“คนแรกชื่อแจ็ก คนที่สองชื่อจอห์น และคนที่สามชื่อจอห์นนี่ แต่พ่อคงจะรักเจ้าแจ็กมากกว่าอีกสองคนก็เลยเอานามสกุลของเขามาตั้งเป็นชื่อผม”

“ดาเนียลนะหรือคะ?” หล่อนนึกถึงคำถามของตัวเอง

“ใช่” เขาพยักหน้าขมิ้มๆ “แจ็กดาเนียล ส่วนอีกสองคนก็ จอห์น เดวา กับจอห์นนี่ วอล์กเกอร์ ใจครับ...พ่อผมมันติดกับเพื่อสามคนนี้ทุกวัน ไม่นานใดก็คนหนึ่ง หรือบางทีก็ทั้งหมด นั่นคือเหตุผลที่พ่ออ้างกับแม่เวลาที่มากลับบ้านในตอนกลางคืน”

(ประภัสสร เสวิกุล, 2557: 54)

การศึกษารสวรรณคดีที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่องไข่มุกมูน ของประภัสสร เสวิกุล พบรสที่ปรากฏทั้งหมด 8 รส จากจำนวนที่ปรากฏทั้งหมด 224 ครั้ง ได้แก่ ศฤงคารรสปรากฏ 63 ครั้ง ฤณารสปรากฏ 50 ครั้ง วีรรสปรากฏ 35 ครั้ง ศานตรสปรากฏ 30 ครั้ง เสาวजनีสปรากฏ 28 ครั้ง เราทรรสปรากฏ 15 ครั้ง ภายนอกกรสปรากฏ 15 ครั้ง ภายนอกกรส 2 ครั้ง หасыรส 1 ครั้ง ซึ่งสามารถสรุปในตารางดังนี้

	ชนิดของรส	จำนวนครั้งที่ปรากฏ (ครั้ง)	คิดเป็นร้อยละ
1.	ศฤงคารรส	63	28.13
2.	ฤณารส	50	22.32
3.	วีรรส	35	15.63
4.	ศานตรส	30	13.39
5.	เสาวजनีส	28	12.50
6.	เราทรรส	15	6.69

	ชนิดของรส	จำนวนครั้งที่ปรากฏ (ครั้ง)	คิดเป็นร้อยละ
7.	ภยานกรรส	2	0.89
8.	หาสยรส	1	0.45
9.	พิภัตสรส	-	-
10.	อัททรส	-	-

สรุปและอภิปรายผล

นวนิยายเรื่อง **ไขนํามุน** ปรากฏศตงคารรส คือ อารมณ์แห่งรักมากที่สุดอย่างโดดเด่น คือ มีการปรากฏถึง 63 ครั้ง รองลงไปคือโกรธาสร และวีรสมีจำนวน 50 และ 35 ครั้งตามลำดับ ส่วนที่มีการปรากฏน้อยที่สุด คือ หาสยรส มีจำนวนการปรากฏ 1 ครั้ง และไม่ปรากฏพิภัตสรและอัททรสเลย จากการปรากฏรสทั้งหมด 224 ครั้ง

นวนิยายเรื่อง **ไขนํามุน** มีการปรากฏรสวรรณคดีประเภทศตงคารรสอย่างโดดเด่น เนื่องจากศตงคารรสทำให้เห็นภาพความรักของพ่อแม่ ความรักของเพื่อนที่สาบานว่าจะเป็นที่พึ่งกัน ความรักของครูและศิษย์ ความรักของเจ้านายกับลูกน้อง และความรักของหนุ่มสาว ความรักต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นโครงเรื่องสำคัญที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งผู้เขียนจงใจสร้างขึ้นเพื่อให้โครงเรื่องมีความสนุกและน่าสนใจและทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรัก ความผูกพันระหว่างเพื่อน ซึ่งการใช้ความรักเป็นโครงเรื่องนี้เป็นที่นิยมในการประพันธ์นวนิยาย สอดคล้องกับ วนิดา บำรุงไทย (2544: 92-93) ที่กล่าวว่า “ตราบเท่าที่มนุษย์ยังมีความรัก เนื้อหาและผลกระทบของความรัก ไม่ว่าจะเป็นเชิง สุข ทุกข์ ดี หรือร้าย ย่อมเป็นสิ่งที่นำมาตีแผ่ใคร่ครวญได้เสมอ เพราะเรื่องที่ผืนเพื่อง มีความพลัดเปลี่ยนและผอนคลายทางอารมณ์ สามารถสัมผัสใจของผู้อ่านได้ง่ายที่สุด เหนือเนื้อหาที่เกิดจากอารมณ์อื่น” นอกจากนี้แล้วศตงคารรสที่เป็นทั้งสมหวังและไม่สมหวังที่ประภัสสร เสวิกุลได้นำเสนอในเรื่อง นับเป็นจุดเด่นที่สำคัญทำให้เห็นภาพของคนสิงคโปร์อย่างชัดเจน เพราะสอดคล้องกับคุณธรรมขนบธรรมเนียม 5 ประการของขงจื้อที่ลี้กวนยู รัฐมนตรีคนแรกของสิงคโปร์สนับสนุนให้ปฏิบัติตาม โดยคุณธรรมที่เป็นธรรมเนียม 5 ประการที่คนสิงคโปร์ได้ยึดถือปฏิบัติตามนั้น ได้แก่เรื่อง ความเมตตากรุณา ซึ่งหมายรวมถึง ความรัก ความเอื้ออาทรต่อผู้อื่นเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังมีคุณธรรมอีกข้อที่สำคัญ คือ ความกตัญญูและเคารพต่อความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูก สามีและภรรยา ผู้อาวุโสและผู้อ่อนอาวุโส (พี่และน้อง) ฯลฯ (สมบัติ เครือทอง และวิไล ศิลปอาษา, 2557:15-16) ทำให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการวรรณกรรมเพื่ออาเซียนที่ต้องการให้ผู้เขียนสื่อให้เห็นถึงลักษณะคนสิงคโปร์ ที่มีความรัก ความเมตตาซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะอยู่ในลักษณะความสัมพันธ์ใดๆ

ภยานกรสหรือรสที่เกิดจากการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกกลัวของตัวละคร ซึ่งเป็นรสที่พบได้น้อย แต่ก็เป็นรสที่สำคัญเพราะเป็นเหตุให้เกิดการพลัดพรากของตัวละคร ในช่วงสงครามโลก

ครั้งที่ 2 ทหารญี่ปุ่นยึดครองและทารุณกรรมพลเมืองชาติดานิคมอย่างโหดร้าย ทำให้ผู้อ่านได้ร่วมรับรู้ถึงความรู้สึกกลัวของตัวละครในเรื่องที่กลัวจนต้องอพยพหนีภัยสงครามไปอยู่สิงคโปร์จนกลายเป็นชาวสิงคโปร์ สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์หรือความรู้สึกสงสารเห็นใจในตัวละคร เพราะต้องพลัดพรากจากที่อยู่และคนที่รักไปอยู่ที่อื่น รวมถึงเกิดความสงสารชีวิตตัวละครเอกที่ไม่สมหวังในความรัก

วีรสหรือรสแห่งความกล้าหาญ เป็นรสที่ช่วยทำให้เห็นบุคลิกลักษณะของตัวละครเอกคือ ชิวและตัวละครอื่นๆ ในเรื่องได้เด่นชัด กล่าวคือเนื่องจากเนื้อเรื่องเกี่ยวกับสิงคโปร์ในช่วงที่กำลังก่อตั้งประเทศ ทำให้เห็นถึงความมุ่งมั่น อดทนต่ออุปสรรคต่างๆ ของประชาชนชาวสิงคโปร์ อีกทั้งยังสื่อให้เห็นถึงความพยายามในการสร้างชาติของชนสิงคโปร์และการประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจ แม้จะไม่มีทรัพยากรใดๆ เหมือนประเทศอื่น แสดงให้เห็นว่าคนสิงคโปร์เป็นคนขยัน อดทนอย่างมากในการสร้างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับบุญเสริม ฤทธาภิรมย์ (2528: 20) ที่กล่าวถึงการสร้างชาติของชาวสิงคโปร์ว่า ลีควนยูผู้นำของสิงคโปร์ได้พยายามปลูกฝังคนสิงคโปร์ในช่วงการสร้างชาติให้มีความรักต่อคนในชาติ ขยัน อดทน ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของลีควนยูที่ไม่ยอมรับการช่วยเหลือจากต่างประเทศเพราะต้องการให้ชาวสิงคโปร์ทุกคนรู้จักช่วยตนเอง จึงจะสามารถสร้างชาติให้เจริญรุ่งเรืองได้

ศานตรส หรือรสแห่งการปล่อยวาง นอกจากจะทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ความรู้สึกการปล่อยวางของตัวละครแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับการทำธุรกิจของคนสิงคโปร์ว่า ธุรกิจมีความสำคัญและต้องมาก่อนความรู้สึกส่วนตัว คนที่ทำธุรกิจจะต้องรู้จักปล่อยวาง หากไม่รู้จักรักปล่อยวาง ย่อมไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าการทำธุรกิจย่อมมีอุปสรรคอาจถูกโกงทั้งจากพันธมิตรหรือคู่แข่งทางธุรกิจเหมือนกับชิวแต่หากรู้จักปล่อยวางก็ย่อมประสบความสำเร็จได้เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับภานิตสิงคโปร์ว่า “คนที่ไม่เคยถูกโกง(ประสบความสำเร็จทางการค้า) ก็ไม่สามารถเป็นนักธุรกิจที่ดีได้” (สุภาพร คงศิริรัตน์ และคนอื่นๆ, 2558: 165) ทำให้เห็นว่าคนสิงคโปร์ รู้จักปล่อยวางต่อสิ่งเลวร้ายต่างๆ ในชีวิต คนสิงคโปร์จึงสามารถทำธุรกิจการค้าขายกับชาติศัตรูได้จนสามารถพัฒนาตนเองและประเทศให้มีความเจริญได้

เสาวรณหรืออบทมความงามเป็นการชมความงามของบ้านเมือง และชมความงามของตัวละคร โดยการชมความงามบ้านเมืองสิงคโปร์ นอกจากจะทำให้ผู้อ่านได้สัมผัสถึงความงามของประเทศสิงคโปร์แล้ว ผู้อ่านยังได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับประเทศสิงคโปร์ ที่มีความเจริญด้านเศรษฐกิจ สถาปัตยกรรมการก่อสร้าง การจัดวางผังเมืองของประเทศเป็นอย่างดี ทั้งนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของสมบัติ เครือทองและวิไล ศิลปอาษา (2557: 36-37) ที่ว่า การที่สิงคโปร์มีผังเมืองที่ดีเป็นผลมาจากการที่เคยถูกอังกฤษยึดครองจึงได้รับการออกแบบจัดวางผังเมืองแบบตะวันตก การชมความงามของตัวละคร ทำให้เห็นภาพของคนสิงคโปร์ทั้งชายและหญิง ต่างก็มีความอดทน สู้ชีวิต ซึ่งลักษณะของคนสิงคโปร์นี้สอดคล้องกับภานิตสิงคโปร์ที่กล่าวถึงความพยายามบากบั่นเพื่อต่อสู้กับชะตาชีวิตของคนสิงคโปร์ ความว่า “ความพยายามอย่างไม่มีที่สิ้นสุดนำไปสู่ความสำเร็จ การฝ่าฟันโชคชะตาเป็นการพิสูจน์ตัวเองของคนเรา และไม่ผิดอะไรหากความพยายามอย่างหนักนั้นล้มเหลว” (สมบัติ เครือทองและวิไล ศิลปอาษา, 2557: 111)

ในด้านหาสรสซึ่งพบจำนวนน้อยนั้นอาจเพราะเนื้อเรื่องส่วนใหญ่เป็นเรื่องการสู้ชีวิตตัวละคร ขณะที่พิภตสรสและอัทธูตรส หรือรสแห่งความเบื่อหน่ายและประหลาดใจ ไม่พบในเรื่องน่าจะด้วยเหตุผลว่านวนิยายเรื่อง ไขน่านมุน เป็นเรื่องการต่อสู้ชีวิตที่เน้นให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของผู้คนจริง ทำให้ทราบว่าคนสิงคโปร์มีความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตมากกว่าที่จะโอตครวญเบื่อหน่ายในโชคชะตาชีวิต ผู้อ่านจึงไม่พบกับความประหลาดใจและความรู้สึกเบื่อหน่ายในเรื่อง

การศึกษาวรรณคดีในนวนิยายเรื่อง ไขน่านมุน นอกจากจะทำให้ผู้อ่านเพลิดเพลินไปกับการได้รับรู้ “รส” ซึ่งเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดจากการรับรู้พฤติกรรมตัวละครที่สอดคล้องกันเป็นอย่างดีกับเนื้อเรื่องแล้ว ยังทำให้ได้รับ “อรรถ” หรือ “สาระ” ที่เป็นข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประเทศสิงคโปร์ที่ได้สอดแทรกในรสต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมทำให้รู้จักคนสิงคโปร์ได้เป็นอย่างดีว่าเป็นคนที่รู้จักทำธุรกิจ กล่าวที่จะบุกเบิกธุรกิจใหม่ๆ ที่ท้าทาย ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของคนสิงคโปร์ที่สุภาพร คงศิริรัตน์ และคนอื่น (2558: 159) ได้กล่าวไว้ความว่า “คนสิงคโปร์เป็นคนที่มีความแหลมคมทางธุรกิจ สามารถมองเศรษฐกิจได้อย่างครบวงจรรู้จัก “รอจังหวะหรือโอกาสที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ที่คุ้มค่า” ซึ่งมุมมองทางธุรกิจนี้เองที่ทำให้สิงคโปร์เป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีทางด้านเศรษฐกิจ และ มีเศรษฐกิจที่มั่นคงกว่าประเทศอื่นในอาเซียน (สุภาพร คงศิริรัตน์, 2558-2559: 7) จึงกล่าวได้ว่านวนิยายเรื่องไขน่านมุนนี้ตอบสนองวัตถุประสงค์ของโครงการวรรณกรรมเพื่ออาเซียนที่ต้องการให้ผู้อ่านรู้จักประเทศสิงคโปร์ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนได้มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กุสุมา รักษมนี. (2549). การวิเคราะห์วรรณคดีไทยตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- บุญเสริม ฤทธาภิรมย์. (2528). สิงคโปร์เมืองเนรมิต. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- ประภัสสร เสวิกุล. (2557). ไขน่านมุน. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- เปลื้อง ณ นคร. (2545). ประวัติวรรณคดีไทย. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม อังกฤษ-ไทย. (2545). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตสถาน.
- ภัสร์ธีรา ฉลองเดช. (2548). วิเคราะห์วรรณคดีที่ปรากฏในนิทานเวตาล ฉบับพระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต(วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ
- วนิดา บำรุงไทย. (2544). ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สุภาพร คงศิริรัตน์. (2559). มอง เออีซี ผ่านภาษิต. สุวรรณกิจการ, 11(2), 6-7
- สุภาพร คงศิริรัตน์ และคนอื่นๆ. (2558). โลกทัศน์ของอาเซียนจากภาษิต. พิษณุโลก: โรงพิมพ์ดาวเงิน
- สมบัติ เครือทอง และวิไล ศิลปอาษา. (2557). โครงการโลกทัศน์ของคนสิงคโปร์จากภาษิต. (รายงานวิจัย), พิษณุโลก: